

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku M. D.
przy uczestnictwie J. D.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 19 listopada 2015 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 3321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepubl., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl. i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie

zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, niepubl.).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurystycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżąca powinna także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej.

Skarżąca powołała się na istnienie istotnego zagadnienia prawnego, wywołującego jednocześnie poważne wątpliwości interpretacyjne i rozbieżności w orzecznictwie, sprowadzającego się do rozstrzygnięcia, czy przesłanka ważnych powodów w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o. przemawiających za ustaleniem nierównych udziałów w majątku wspólnym, może być rozumiana zarówno z uwzględnieniem kryteriów o charakterze majątkowym, czy też w związku z tym, że okoliczności o charakterze majątkowym są uwzględnione w przesłance „równego przyczyniania się do powstania majątku wspólnego”, wykładnia kryterium „ważnych powodów” powinna uwzględniać wyłącznie etyczny aspekt postępowania współmałżonka w okresie trwania małżeństwa oraz, czy za nagrodę w rozumieniu art. 33 pkt 8 k.r.o. można uznać jedynie osobiste osiągnięcia związane ze szczególnym wysiłkiem twórczym lub uzdolnieniem, czy nagrodami takimi są także nagrody za osiągnięcia niemające charakteru twórczego.

Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie daje podstaw do przyjęcia, że zachodzi rozumiane w wyżej przedstawiony sposób istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Sposób rozumienia pojęcia „ nagrody za osobiste osiągnięcia” jednego z małżonków w rozumieniu art. 33 pkt 8 k.r. i o. był przedmiotem szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego i wypowiedzi doktryny. Przyjmuje się w nich, iż nagrody za osobiste osiągnięcia stanowią nagrody za pracę twórczą, a także za osiągnięcia nie mające charakteru twórczego, ale przyznane za wykazanie się specjalnymi osiągnięciami w jakiejś dziedzinie. Natomiast nagrodą podlegającą zaliczeniu do majątku osobistego małżonka, nie będzie nagroda za trafne rozwiązanie zadania, jeżeli o jej przyznaniu zadecydował ostatecznie czynnik losowy, nie można, bowiem, tego rodzaju przysporzenia majątkowego traktować, jako osiągnięcia jednego z małżonków. (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 1967 r., III CZP 115/66, OSNCP 1967, nr 6, poz. 101, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1975 r., III CRN 3/75, OSPiKA 1976, nr 9, poz. 174). Utrwalonego stanowiska judykatury w żadnym stopniu nie zmienia rozstrzygnięcie zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 r., w którym przyjęto, iż nagroda wypłacona sportowcowi w ramach tzw. umowy sponsorskiej za zdobycie medalu olimpijskiego stanowi jego majątek osobisty, skoro jest to nagroda za wyjątkowe i wybitne osiągnięcie sportowca, będące efektem jego ponadprzeciętnego talentu i nadzwyczajnych wysiłków treningowych (I CSK 515/12, OSNC 2014, nr 2, poz. 17).

Nie zachodzi, także potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w kwestii pojęcia „ważnych powodów” i „przyczynienia się małżonków do powstania majątku” w rozumieniu art. 43 § 2 k.r. i o., jako warunków ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, iż nie jest możliwe zdefiniowanie pojęcia „ważnych powodów”, o tym, bowiem, czy istnieją one w konkretnej sprawie, decyduje ocena całokształtu okoliczności danej sprawy. Pod pojęciem tym rozumie się takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego przemawiają za

nieprzyznaniem jednemu z małżonków korzyści z majątku wspólnego, w takim zakresie, w jakim, w sposób rażący lub uporczywy, nie przyczynił się on do powstania tego majątku, stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych. Przy ich ocenie należy mieć na względzie, całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej, w zakresie wykonywania ciążących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli. Nie ma również wątpliwości, iż okoliczności natury majątkowej mieszczą się w przesłance niejednakowego przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego, z uwzględnieniem, że nie chodzi tu tylko o działania małżonków prowadzące bezpośrednio do powiększenia substancji majątku wspólnego, ale całokształt ich starań o założoną przez zawarcie małżeństwa rodzinę i zaspokojenie jej potrzeb. „Ważnymi powodami”, są zaś względy natury etycznej, które sprawiają, że w danych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym wyraźnie koliduje z zasadami współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1973 r., III CRN 227/73, OSNCP 1974, nr 11, poz. 189, z dnia 5 października 1974 r., III CRN 190/74, niepubl., z dnia 7 czerwca 2000 r., III CKN 455/00, niepubl., z dnia 25 lipca 2000 r., III CKN 932/98, niepubl., z dnia 21 listopada 2000 r., III CKN 1018/00, niepubl., z dnia 27 czerwca 2003 r., IV CKN 278/01, OSNC 2004, nr 9, poz. 146, z dnia 6 kwietnia 2005 r., III CK 469/04, niepubl., z dnia 19 kwietnia 2012 r., Biul. SN 2013 r., nr 4, poz. 24, z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12, OSNC – ZD 2014, nr 2, poz. 24).

Natomiast wskazywane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle regulacji art. 43 § 2 k. r. i o. mają charakter pozorny, wynikający z różnorodnych stanów faktycznych będących przedmiotem analizowanych rozstrzygnięć.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach postępowania kasacyjnego należnych uczestnikowi tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu kasacyjnym przez adwokata M. L. orzekając na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z §10 ust. 1 pkt 8 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia

przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800, ze zm.).

db